

BILTEN

POLJOPRIVREDNE STRUČNE
SLUŽBE SRBIJE

BROJ 9 • SEPTEMBAR 2012 GODINE

IZDVAJAMO IZ SADRŽAJA:

ODREĐIVANJE VREMENA BERBE JABUKE

Celokupan rad u voćarstvu tokom godine završava se berbom plodova.

Berba plodova se obavlja u različitim stepenu zrelosti, zavisno od načina plasmata.

Postoje dve vrste zrelosti plodova: botanička (fiziološka) i tehnološka (konzumna) zrelost.

PROIZVODNJA	VREME		
	SETVA	SADNJA	BERBA
Prolećna (bez agrotekstila)	15 - 30. I	1 - 15. III	10 - 30. V
Prolećna (sa agrotekstilom)	10 - 20. I	20 - 30. II	15. IV - 1. V
Letnja	15. V - 15. VII	1. VI - 10. VIII	1. VII - 15. IX
Jesenja (bez agrotekstila)	20. VII - 25. VIII	10. VIII - 10. IX	15. X - 15. XI
Jesenja (sa agrotekstilom)	15 - 30. VIII	5 - 20. IX	15. XI - 15. XII
Rano prolećna	1 - 15. IX	1 - 30. X	20. II - 30. III

Proizvodnja salate na otvorenom polju

PROIZVODNJA	VREME		
	SETVA	SADNJA	BERBA
Jesenja	10. VIII - 10. IX	1 - 30. IX	5. X - 20. XI
Zimska (bez grejanja)	10. IX - 25. IX	10. X - 30. X	15. XI - 10. XII
Zimska (sa grejanjem)	10 - 20. X	15. XI - 1. XII	15. II - 10. III
Rano prolećna (bez grejanja)	5 - 20. XI	15. XII - 5. I	1. II - 15. III
Rano prolećna (sa grejanjem)	1 - 15. XII	15. XII - 5. I	1 - 20. IV

Proizvodnja salate u zaštićenom prostoru

SETVA I GAJENJE ZELENE SALATE U JESENJIM ROKOVIMA

Zelena salata (*Lactuca sativa* L.), jednogodišnja biljka iz familije glavočika (Asteraceae), gaji se zbog ukusnog lišća i glavica. Prijatan ukus salate potiče od laktucina – mlečnog soka koji otvara apetit i pomaže varenje. Sveža salata sadrži: ugljene hidrate(2,5%), proteine(1,2%), ulja(0,2%), celuloze i minerala oko 0,5%, a od minerala najbogatija je kalijumom.

S A D R Ź A J

VOĆARSTVO I VINOGRADARSTVO

- **ODREĐIVANJE VREMENA BERBE JABUKE-** *dip.inž Tonić Dejan*

ZAŠTITA BILJA

- **ZNAČAJ SUZBIJANJA KOROVA POSLE ŽETVE STRNIH ŽITA-** *-inž.Jovičić Marinko spec.*

STOČARSTVO

- **STIMULACIJA RAZVOJA BURAGA-***dip.inž Petrović Duška*

RATARSTVO I POVRTARSTVO

- **SETVA I GAJENJE ZELENE SALATE U JESENJIM ROKOVIMA-***inž. Marković Vladan spec.*

VOĆARSTVO I VINOGRADARSTVO

- **BERBA STONOG GROŽĐA-***dip.inž. Stojanović Slavica*

POLJOPRIVREDNA STRUČNA SLUŽBA PROKUPLJE

pss.prokuplje@open.telekom.rs,027/329-418,027/329518

- Direktor službe Aleksandar Radulović, dipl. ing.polj. 064/842 50 90

- Dejan Tonić, dipl. ing.polj.za voćarstvo i vinogradarstvo 064/842 50 92

- Duška Petrović, dipl. ing.polj za stočarstvo 064/842 50 93

- Vladan Marković, ing.polj.spec.za ratarstvo i povratsrtvo 064/842 50 94

- Marinko Jovičić, ing.polj.spec.za zaštitu bilja 027/329-418

VOĆARSTVO i VINOGRADARSTVO

ODREĐIVANJE VREMENA BERBE JABUKE

Celokupan rad u voćarstvu tokom godine završava se berbom plodova.

Berba plodova se obavlja u različitom stepenu zrelosti, zavisno od načina plasmana.

Postoje dve vrste zrelosti plodova: botanička (fiziološka) i tehnološka (konzumna) zrelost.

Botanička zrelost nastaje ranije, a to je vreme kada plod postigne maksimalnu krupnoću i kada prestaje dalje pritanje hranljivih materija u plod. U tehnološkoj –konzumnoj zrelosti, voće postigne najbolji ukus i aromu, kada je i najpogodnije za upotrebu u svežem stanju.

Određivanje pravog momenta berbe je vezano prvenstveno za voćnu vrstu i način plasmana plodova. Prerana berba dovodi do brzog venjenja i smežuranja pokožice ploda, a kasnija berba do smanjenja vremena čuvanja plodova.

Pravi momenat berbe plodova može se određivati na više načina:

- promena osnovne boje pokožice ploda je pouzdaniji pokazatelj zrelosti u odnosu na dopunsku crvenu boju plodova, a optimalno vreme berbe većine sorti jabuka je kada se na najzreljim plodovima pojavi svetlozelena boja pokožice ploda,
- lakoća odvajanja ploda od grane i peteljke, što je i najčešći pokazatelj velikom broju proizvođača jabuke, a postoje i drugi načini:

Jodno-skrobni test se zasniva na bojenju mesa ploda u plavo na poprečnom preseku ploda. Ukoliko je više od 10-20% površine preseka ploda obojeno u plavo treba sačekati sa berbom jabuke. Intenzitet plave boje vezan je za prisutnost skroba u plodu. U zrelijem plodu skrob je većim delom pretvoren u šećer glukozu. Mada je i ovaj pokazatelj različit među sortama.

Čvrstoća mesa ploda se određuje penetrometrom. Ona je različita za pojedine sorte, a optimalno vreme berbe je pri čvrstoći mesa od 7,2 kg/cm, za jonagold od 7-7,5, melroz i ajdared 7,5-8, zlatni delišes 6,6-7,0, gloster 6,3-6,8, ajdared 5,9-6,8 a kod Greni Smita je 6,8-7,7 kg/cm kvadratnom.

Refraktometrijska vrednost soka ploda pokazuje sadržaj suve materije u stepenima Brix-a, i kreće se od 10,0-11,0 kod Greni Smita, do 12,0-13,5 kod jonagolda, dok se vrednosti za ostale sorte jabuka nalaze između njih.

Najbolje je za određivanje vremena berbe koristiti više metoda, a najbolji je dugogodišnje iskustvo u proizvodnji jabuke. Zrenje svih plodova na istom stablu nije isto vremenski i u različitim vremenskim uslovima tokom godine. Zbog toga, naročito pri obilnijem rodu preporučuje se probirna berba plodova, radi dobijanja što većeg procenta plodova u I klasi. Na oko 15 dana pred berbu plodova poželjno je dobro isprskati voćnjak sa nekim od fungicida u cilju sprečavanja pojave truljenja plodova u skladištu.

Berba plodova se najčešće obavlja u drvene gajbice, u kojima se i čuva, ili se na većim imanjima i u boks paletama.

Najbolje i najduže čuvanje plodova jabuka je u običnim hladnjačama, još bolje u ULO hladnjačama sa niskim sadržajem kiseonika.

Naravno, na malim posedima najčešće se plodovi jabuka čuvaju u adaptiranim magacinima za to. Bitno je da se u njima omogući provetravanje, da se plodovi što pre rashlade i da se održava povećana vlažnost vazduha. Optimalna temperatura za čuvanje plodova jabuka je 0,5-2,5 stepeni Celzijusa, pri čemu vlažnost vazduha treba da je 90-95%.

Najčešći i najveći gubici u skladištu nastaju gubitkom vode kao posledica neodgovarajućeg vremena berbe, neodgovarajući uslovi čuvanja, kao i pojavom parazitnih i neparazitnih oboljenja plodova.

Treba takođe voditi računa da se prekrupni plodovi što pre iznesu na tržište, jer se slabije čuvaju. Pojava gorkih pega fiziološkog oboljenja plodova, koja se javlja na površini ploda, je posledica nedostatka kalcijuma, što je često uzrokovano previsokom dozom kalijumovih đubriva. Za njihovo suzbijanje treba tokom vegetacije prskati kalcijumnitratom u više navrata.

ZAŠTITA BILJA

ZNAČAJ SUZBIJANJA KOROVA POSLE ŽETVE STRNIH ŽITA

Višegodišnji korovi kao što su palamida, divlji sirak, poponac, divlja paprika i ostali veoma su česti korovi naših njiva. Njihovo prisustvo na ratarskim površinama veoma otežava obradu zemljišta. Takođe uzimanjem hranljivih materija i vode u velikim količinama, korovi predstavljaju konkurenciju gajenim biljkama ometajući njihov pravilan razvoj, što neminovno dovodi do smanjenja prinosa. Pored uobičajene primene herbicida u toku razvoja strnih žita (od faze 2 lista do bokorenja i od faze bokorenja do drugog kolenca) ne treba izostaviti ni suzbijanje korova na strništu. Posle žetve strnih žita potrebno je ukloniti žetvene ostatke (slamu) i sačekati 15 – 20 dana da korovi niknu u što većem broju. Kada korovi budu u fazi četiri do šest listova, poželjno je uraditi tretiranje neselektivnim (totalnim) herbicidima na bazi glifosata u količini 3 do 10 l/ha, u zavisnosti od vrste korova. Tretiranu površinu strništa ne treba obrađivati 15 do 20 dana posle primene kako bi se herbicid što bolje transportovao preko lista do korena i rizoma. Tretiranje bi trebalo izvoditi u večernjim časovima. Jednogodišnji i višegodišnji korovi na strništu mogu se uspešno suzbiti i translokacionim herbicidom na bazi dikambe u količini 1 do 1,5 l/ha. Suzbijanje korova na strništu se preporučuje umesto česte pojave spaljivanja slame što nanosi velike štete sa dugotrajnim posledicama. Spaljivanjem slame gube se značajne količine organske materije i sav azot, a ubrzava se opadanje sadržaja humusa u zemljištu. Spaljivanjem slame se zagađuje atmosfera a takođe i uništavaju neki korisni mikroorganizmi u zemljištu. Ne treba zanemariti ni opasnost od izbijanja požara. Herbicidi primenjeni na strništu deluju samo preko lista i zelenih biljnih delova ne ostavljajući herbicidne ostatke u zemljištu, tako da se narednog proleća na tako tretiranoj parceli mogu sejati usevi bez ograničenja. Suzbijanjem korova na strništu smanjuje se brojnost korova za naredni usev, koji obično bude neka okopavina. Zahvaljujući ovoj meri u proleće naredne godine problem korova se često može rešiti samo jednim tretmanom sa nekim zemljišnim herbicidom.

STOČARSTVO

STIMULACIJA RAZVOJA BURAGA

Za vreme prva dva meseca života, tele treba da ima dnevni prirast od 650g.

Da bi se ovo postiglo, potrebno je stimulisati razvoj buraga i to tako što se u ishranu uvode visoko kvalitetna kabasta hraniva i koncentрати.

Visoko kvalitetna kabasta hraniva (seno visokog kvaliteta) se trebaju teladima davati od prve nedelje života. Ova hraniva bi trebala biti uvek na raspolaganju radi konzumacije po volji. Seno bi trebalo da stoji u merdevinama za seno kako bi ostalo čisto.

Uz kabasta hraniva, teladima je potrebno davati i po šaku koncentrata, takođe od prve nedelje života. Preporučljivo im je davati lako svarljive koncentrate tj. jedan tip musli hraniva, odnosno, startera za telad u peletiranom obliku koji stimuliše apetit i razvoj buraga, a sastoji se iz zrnevlja pšenice, ječma, kukuruza i malo melase radi boljeg ukusa. Da bi se poboljšala svarljivost, potrebno je povećati količinu zrnastog dela ovog hraniva.

Telad se navikava na uzimanje koncentrata tako što im se podmetne šaka koncentrata pod njušku nakon što su nahranjeni mlekom.

Od 6 nedelje života, treba postepeno povećavati količinu koncentrata u ishrani i to do 1kg dnevno, a kasnije i 1,5kg dnevno. Nije dobro davati teladima svaki koncentrat, kao ni koncentrate koji su namenjeni odraslim grlima, zato što oni sadrže previše masnoće koje mlado tele ne može da iskoristi. Ne treba stavljati u valove ili kofu više koncentrata nego što tele može da pojede u toku dana, jer ono može postati neukusno i time obeshrabiliti tele da ga konzumira ili se može uplesniviti i time postati izvor zaraze.

ISHRANA TELADI U PERIODU ODLUČIVANJA

U uzrastu od 2-2,5 meseci života, telad se odlučuje tj. prestaje da se hrani sa mlekom i prelazi na čistu ishranu sa kabastim hranivima i koncentratom. Pri donošenju odluke o odbijanju teladi od sise, potrebno je obratiti pažnju na sledeće:

- da li je tele zdravo (ako pati od neke bolesti, treba odložiti odlučivanje sve dok se ne oporavi)
- da li je tele staro 2-2,5 meseci
- da li je teško 75-80kg (težina teleta u vreme odlučivanja treba da je 12-15% od prosečne težine odraslog grla od 650kg i to je 75-80kg, a ovo se može odrediti merenjem obima grudnog koša teleta)
- da li tele pojede dovoljnu količinu startera (1-1,5kg dnevno)
- da li ima dovoljno čiste vode za piće na raspolaganju

Ako postoje svi ovi preduslovi, tele će bez problema prebroditi ovaj period. Duža ishrana sa mlekom može samo voditi bržem gojenju i smanjenom unosu kabastih hraniva i koncentrata, što nije dobro za razvoj buraga, tako da je potrebno u toku poslednje nedelje pre odbijanja postepeno smanjivati davanje mleka na jedanput dnevno, a povećati količinu kabastih hraniva i koncentrata.

U momentu kad se odlučuje telad, potpuno se ukida mleko koje je do tada bilo izvor energije i proteina u dnevnom obroku, a koncentрати (starter za telad se zamenjuje ukusnim peletiranim koncentratom koji sadrži 14-15% sirovih proteina) i kabasta hraniva od sada preuzimaju tu funkciju. Posebno su važni koncentрати i daju se oko 2kg dnevno jer obezbeđuju pravilan razvoj buraga, a i telad može bolje iskoristiti suhu materiju iz koncentrata nego iz kabastih hraniva, čime usvajaju više energije i proteina.

Od kabastih hraniva se daje visoko kvalitetno seno, dok se vlažna i sveža hrana ne bi trebala davati u prvih 6 meseci života.

ISHRANA TELADI OD ODLUČIVANJA PA SVE DO PRVOG OSEMENJAVANJA

Jednom kada je tele odlučeno, rizični period obolevanja i moguće smrtnosti trebalo bi da je prošao. Razvojni proces buraga se nastavlja sve do 6 meseci života teleta, tako da se odnos koncentrata i kabaste hrane mora menjati nakon ovog perioda. Previše koncentrata u ovom periodu i na dalje može dovesti do neželjenog tovljenja, a pošto je burag sada spreman prevariti veću količinu hrane i tele sposobno iskoristiti dovoljno energije i proteina iz kabastih hraniva, povećava se količina kvalitetnog kabastog hraniva u obroku. Ako se daju kvalitetna kabasta hraniva, nije neophodno davati i koncentrate kad su telad starija od 9 meseci, ali ako je kabasto hranivo lošijeg kvaliteta (npr. slama), koncentrat je neophodan da bi se zadovoljile uzdržne i nutricionere potrebe i to 1kg koncentrata kao osnova + još 1kg na svakih 100kg telesne mase.

Ako je prekinuto sa davanjem koncentrata, trebalo bi obratiti pažnju na količinu unetih mineralnih materija, jer ako ih životinja ne unosi dovoljno, mora se naknadno dodavati mešavina minerala obroku. Nije preporučljivo davati velike količine kukuruzne silaže mladim životinjama starijim od godinu dana jer se mogu ugojiti i time imati teškoće prilikom telenja, a može doći i do nagomilavanja masnoće u vimenu, što ima negativan uticaj na kvalitet vimena u periodu oko telenja.

Sa priplodom junica treba početi kada dostignu telesnu masu oko 350kg, a to je u dobu sa 14-15 meseci ako je preporučeni intenzitet rasta postignut. Može se izvršiti prirodan pripust sa mladim nedokazanim bikovima, ali se tada ne zna da li može biti teškoća prilikom telenja ili se mogu dobiti telad slabije vitalnosti, tako da je preporučljivije izabrati dokazanog bika na lakoću telenja.

RATARSTVO I POVRTARSTVO

SETVA I GAJENJE ZELENE SALATE U JESENJIM ROKOVIMA

Zelena salata (*Lactuca sativa* L.), jednogodišnja biljka iz familije glavočika (Asteraceae), gaji se zbog ukusnog lišća i glavica. Prijatan ukus salate potiče od laktucina – mlečnog soka koji otvara apetit i pomaže varenje. Sveža salata sadrži: ugljene hidrate(2,5%), proteine(1,2%), ulja(0,2%), celuloze i minerala oko 0,5%, a od minerala najbitigatija je kalijumom. Pored kalijuma sveža salata sadrži kalcijum, gvožđe, mangan, magnezijum, jod, kobalt, nikl, silicijum i bakar. Od vitamina najviše ima vitamina S, karotina, vitamina grupe V i nešto manje vitamina E.

Zbog mogućnosti gajenja tokom cele godine i kratkog vegetacionog perioda (35-90 dana), interes proizvođača za gajenje ove povrtarske kulture raste, posebno u područjima povrtarske proizvodnje nadomak velikih gradova. Vrstu i tip salate za gajenje određuje želja potrošača u određenom regionu gajenja. Kod nas je u proizvodnji najzastupljenija glavičasta salata mekih listova ili sorte sa puterastim, mekim listovima tzv. maslenke.

Setva salate

Kod proizvodnje salate u jesenjim rokovima setva se obavlja od polovine avgusta do polovine septembra za gajenje salate u zaštićenom prostoru i od polovine jula do treće dekade avgusta za gajenje na otvorenom.

Najvažniji uslov za uspešno gajenje je pravilni odabir sorti. Za gajenje u ovim rokovima treba birati ozime forme salate i to u zavisnosti od načina sadnje da li se radi o sadnji na otvorenom ili u zaštićenom prostoru izabrati adekvatnu sortu. Seje se iz naturalnog ili piliranog semena.

Veoma važni su i temperaturni uslovi. Optimalna temperatura za klijanje i nicanje salate je 15-18°C, a posle nicanja 12°C. Temperature preko 20°C nepovoljne su za prinos jestivog dela. Temperature niže od 6°C u vreme nicanja ili sadnje rasada deluju nepovoljno na razvoj biljke, pa se dobijaju manji prinosi i slabiji kvalitet.

Salata traži dosta svetlosti i vlage i od ovih uslova zavisi kvalitet glavice. Optimalna relativna vlažnost vazduha iznosi 75-85%, a zemljišta 70-75% od poljskog vodnog kapaciteta.

Salata je zahtevna prema tipu i plodnosti zemljišta. Ne podnosi siromašna, teška i kisela ili alkalna zemljišta (optimalna pH od 6,5-7,5).

Salatu treba gajiti u plodoredu, a dobri predusevi bili bi: paradajz, crni luk, može i mrkva. Loši pedusevi za salatu bili bi celer i peršun.

Seme se seje u saksije (kontejnere ili hranljive kocke) ili gajbice. Seje se jedna semenka u jednu ćeliju ili u kocku natoplenu vodom, a zatim je pokrивamo tankim slojem peska. Setva u gajbicama je najmanje preporučljiva zbog guste setve, pa tokom rasadnog perioda dolazi do oštećenja korena. Setva u gajbicama ili hladnim lejama obavlja se u redive sa 1-3gr/m² leje.

Za jesenju i zimsku proizvodnju zalivanje je ređe 3-4 puta nedeljno bitno je da podloga ne bude suva.

Proizvodnja rasada traje 4-5 nedelja. Seme se seje 25-30 dana pre planiranog roka sadnje na stalnom mestu. Ukoliko se salata gaji u hranljivoj podlozi, koja već sadrži đubrivo rasad treba prihraniti jednom do dva puta pred kraj proizvodnje rasada. U ovom periodu biljke treba đubriti đubrivima koja imaju povećan sadržaj fosfora NPK= 10:30:20 ili 8:16:24. Rasad treba provetravati zbog održavanja optimalne temperature, polivati, kaliti pred rasađivanje i senčiti.

Održavanje optimalne temperature i vlage postiže se provetravanjem i orošavanjem mikrorasprskivačima. Kaljenje se obavlja sve dužim provetravanjem i spuštanjem temperature. Pri proizvodnji rasada u letnjem periodu senčenje je obavezno.

Rasađivanje zelene salate

Salata se nakon 30 dana rasađuje u planirani plastenički prostor. Priprema plastenočkog prostora sastoji se od: đubrenja mineralnim đubrivima i to u klasičnom sistemu đubrenja đubrivima formulacije N:P:K= 8:16:24 ili 10:30:20 sa oko 50-80gr/m², kultiviranja, postavljanja crne malč folije, presadnje rasada i to iz kontejnera do 2cm dubine ili kocki do 1/3 u zemlju na stalno mesto. Mere nege sastoje se od zalivanja rasada najčešće sistemom kap po kap, prihrane preporučenim vodotopivim đubrivima samo ako su preporučena po urađenoj analizi zemljišta ili đubrivom KAN u klasičnom sistemu đubrenja. Zbog kratkog vegetacionog perioda salata traži intenzivno đubrenje u delu vegetacije pre formiranja glavice. Ako u zaštićenom prostoru postoje mikrorasprskivači može se regulisati povoljna vlažnost vazduha koja u najvećem delu vegetacije treba da iznosi 70% i hlađenje prostora.

Berba -Obavlja se kada glavice dostignu normalnu veličinu, odsecanjem ostrim nožem.

PROIZVODNJA	VREME		
	SETVA	SADNJA	BERBA
Prolećna (bez agrotekstila)	15 - 30. I	1 - 15. III	10 - 30. V
Prolećna (sa agrotekstilom)	10 - 20. I	20 - 30. II	15. IV - 1. V
Letnja	15. V - 15.VII	1. VI - 10. VIII	1. VII - 15. IX
Jesenja (bez agrotekstila)	20. VII - 25. VIII	10. VIII - 10. IX	15. X - 15. XI
Jesenja (sa agrotekstilom)	15 - 30. VIII	5 - 20. IX	15. XI - 15. XII
Rano prolećna	1 - 15. IX	1 - 30. X	20. II - 30. III

Proizvodnja salate na otvorenom polju

PROIZVODNJA	VREME		
	SETVA	SADNJA	BERBA
Jesenja	10. VIII - 10. IX	1 - 30. IX	5. X - 20. XI
Zimska (bez grejanja)	10. IX - 25. IX	10. X - 30. X	15. XI - 10. XII
Zimska (sa grejanjem)	10 - 20. X	15. XI - 1. XII	15. II - 10. III
Rano prolećna (bez grejanja)	5 - 20. XI	15. XII - 5. I	1. II - 15. III
Rano prolećna (sa grejanjem)	1 - 15. XII	15. XII - 5. I	1 - 20. IV

Proizvodnja salate u zaštićenom prostoru

VOĆARSTVO i VINOGRADARSTVO

BERBA STONOG GROŽĐA

Stone storte se ne beru u jednom navratu kao vinske , već najmanje u dva , nekada i u tri navrata . U zavisnosti od željenog kvaliteta stonog grožđa berbi se pristupa kada grozdovi bobice ispune sledeće uslove :

- grozdovi pravilno razvijeni i privlačnog izgleda
- grožđe prijatnog ukusa i arome
- bobice ujednačene veličine , krupne , privlačne boje
- da je dovoljno zrelo koje će odgovarati uslovima čuvanja grožđa

Vreme i tehnika berbe

Berbu treba obaljati po suvom i umerenom toplom vremenu .

Vlažno grožđe se ne sme brati jer brzo truli .Grožđe oštećeno od grada , bolesti i štetočina nemože se koristiti za potrošnju u svežem stanju , već se prerađuje u alkoholne i bezalkoholne proizvode .

Grožđe se bere pomoću oštrog noža ili makaza .

Postoje specijalne makaze koje pri odsecanju odmah prihvataju grozd tako da se on uopšte ne mora predržavati rukom .Obrani grozdovi se slažu u gajbice položene ili sa drškom nagore.Kad se gajba napuni odnosi se do mesta za klasiranje i pakovanje .Posle berbe grožđe u vinogradu ne sme dugo stajati već se ono odmah klasira , pakuje i otprema na tržište ili u prostorije za čuvanje .

Amanbalaža za pakovanje grožđa:

-mala otvorena plitka letvarica -dužine 45cm,širine 28cm , visine 9.9cm zapremine 5,5-6,5kg grožđa

-srednja otvorena plitka letvarica-dužine 50cm ,širine 30cm ,visine 10-13cm,zapremine 8-10 kg grožđa

-velika otvorena plitka letvarica

Stono grožđe je osetljivo i nežno , grožđe se u putu može oštetiti i onesposobiti za potrošnju u svežem stanju .U toku transportovanja , grožđe treba da sačuva svoju svežinu .

Grožđe nekih stonih sorti se može sačuvati u hladnjači 1-5 meseci .Na dužinu čuvanja stonog grožđa utiču pored sorte još i činioci među kojima su najvažniji :

-ekološki uslovi gajenja , lozna podloga ,način proređivanja grozdova ,navodnjavanje zaštita od bolesti I štetočina ,vreme berbe ,pregled do skladišta ,temperatura skladišta .